

Řekové za turko kracie

«Ὀλβιος ὅστις ιστοριης ἐσχεν μάθησιν»

Cíl předmětu:

- Předmět si klade za cíl seznámit studenty s etapou řeckých dějin, spojených s turkokrací tzn. od prvního pádu Konstantinopole (1204) až do vyhlášení řecké národně osvobozené revoluce (1821). Bude probráno:
- postavení Řeků v osmanské společnosti i vliv řeckých vzdělavců na renesanci a humanismus.
- postavení ortodoxního patriarchátu v Konstantinopoli – Fanarioté
- Enetokracie a války půlměsíce a kříže
- Řecké komunity, život ve městech, proměny společnosti v 18. století
- Řecké osvícenectví – Rigas a Korais

Tematické okruhy – harmonogram 1. semestru

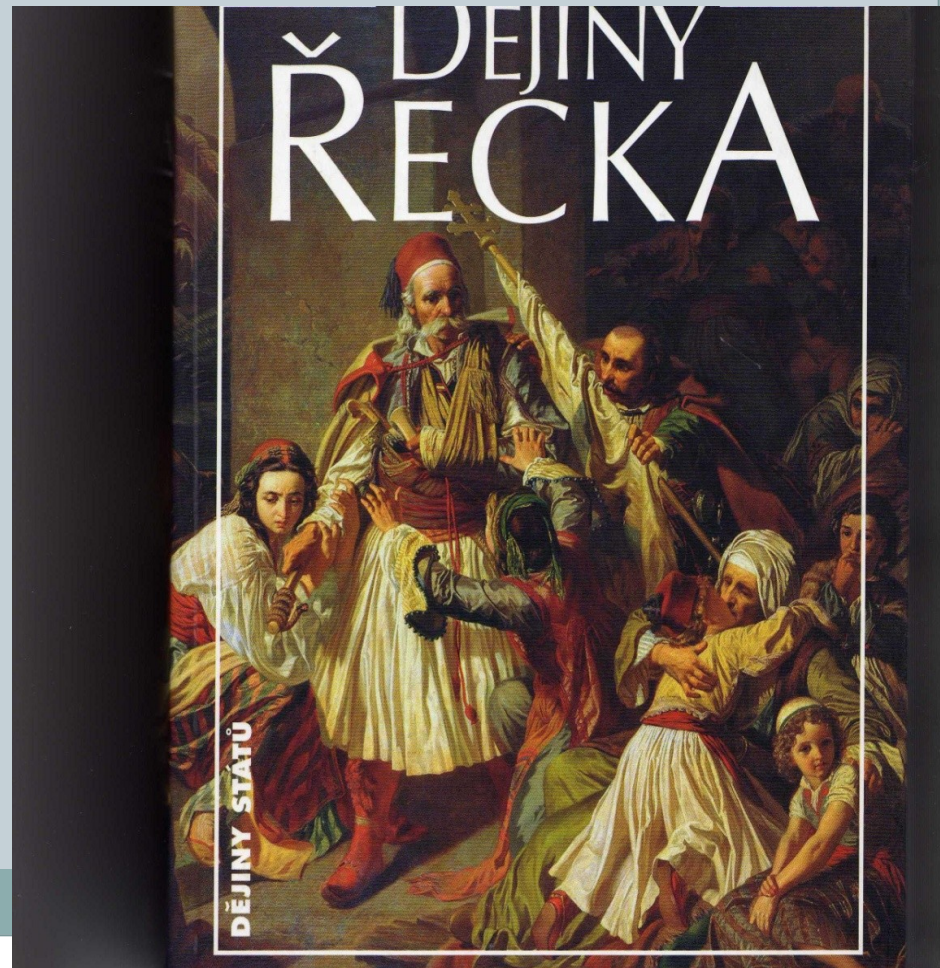

- 14.9. Úvod - Konec Byzance – pád Konstantinopole – vznik Istanbulu
- 21.9. Exodus byzantských vzdělanců do zahraničí – Jejich vliv na renesanci a humanismus
- 5.10. Přednáška o Byzantských dějinách....
- 12.10. Postavení Řeků v osmanském hospodářství - řecké samosprávné komunity – Paidomazoma
- 19. 10. Enetokracie – Krétská škola - Řecké komunity v zahraničí .
- 26.10. Válečné střety křesťanských států s osmanskou říší.
- 2.11. Vztahy Řeků s Ruskem - Orlofika.
- 9. 11. Postavení patriarchátu a Fanariotů v osmanské společnosti
- 16.11. Osmanské město – Konstantinopole - Thessaloniki
- 23.11. Proměny řecké společnosti na sklonku 18. století.
- 30.11. Řecká vzdělanost – Rigas Feraios a Adamantios Korais
- 7.12. Sedmiostroví a Filiki Etairia
- 14.12. Vyhlášení řecké národně – osvobozenécké revoluce – Její ohlas v Evropě

Doporučená literatura

- Pavel Hradečný a kolektiv: *Dějiny Řecka*, NLN, Praha 2009, str. 194-258
  - KREISER K. - NEUMANN Ch., *Dějiny Turecka*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2010, str. 37-151
  - Frédéric Hitzel: *Osmanská říše*

  - Marcel Martin: *Světlo z Byzance*
  - VRYONIS, Spyros, *The Decline off Medieval Hellenism in Asia Minor*, Los Angeles, University of California Press, 1986
- Στέφανος Παπαγεωργίου: *Από το γένος στο έθνος*, σελ. 1-78

Návrhy referátů – prezentací knih

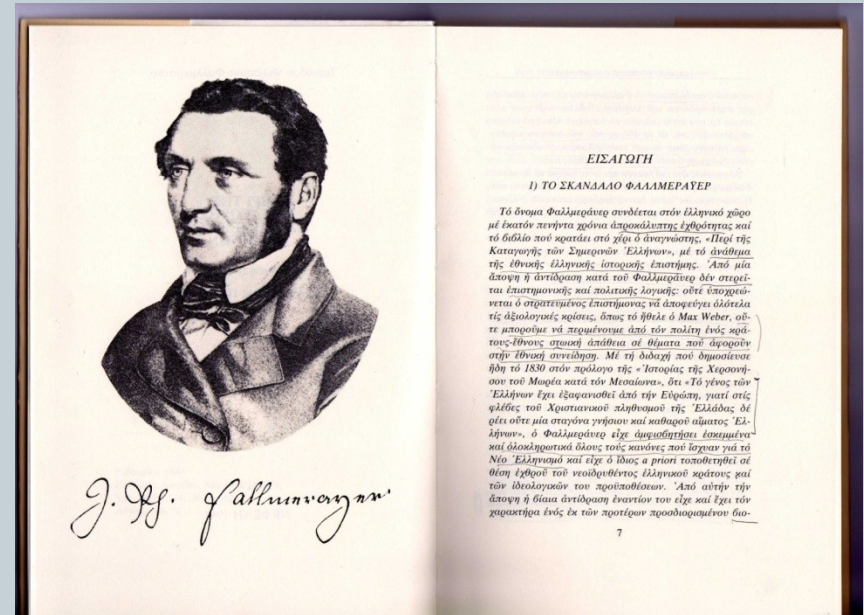
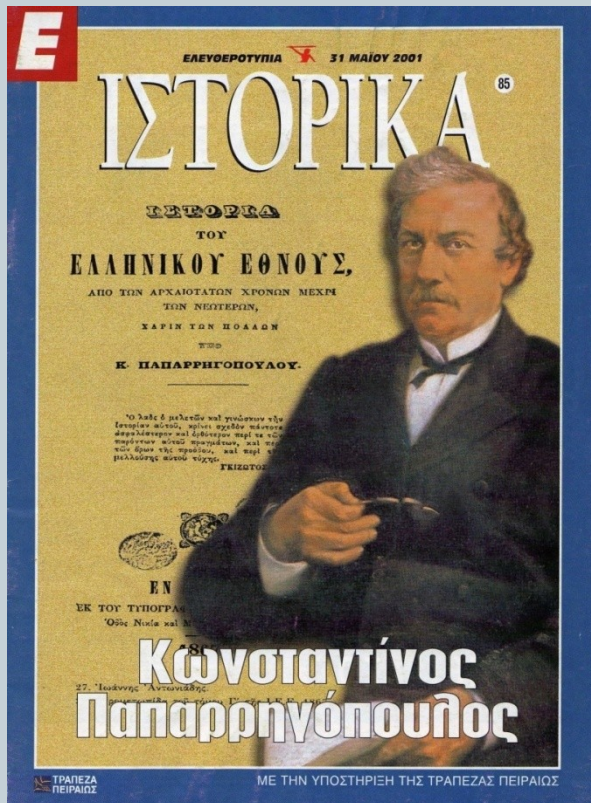

- **Knihy:**
  - Steven Runciman: Pád Cařihradu
  - Petr Štěpánek: Pád Konstantinopole – zrod Istanbulu
  - Frédéric Hitzel: Osmanská společnost
- **Referáty**
  - Krétská škola a Dominikos Theotokopulos
  - Mark Mazower, Salonica, City of Ghosts
  - Osmanská každodennost
  - Jakub Palaiologos

Počátky současné řecké historiografie a otázka kontinuity řeckého národa

Konstantinos
Paparrigopoulos

Jakob Philipp Fallmerayer

Řecká etnogeneze – Kdo je Hellénem

- Řekové mají nejdelší souvislé písemné zaznamenání historického vývoje – počátky mykénského lineárního písma od 2. tisíciletí
- Hérodotos označoval řecké kmeny společným názvem *To Hellénikon*
- Sounáležitost Hellénů zdůvodněna společnou krví, jazykem, náboženstvím a společnými zvyky (ethos = ἦθος)
- Ἔθνος = γένος (γίγνομαι) + ἦθος
- Isokratés: „**Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας**» - *Hellénem je každý kdo se podílí na řecké kultuře*

Héllenes – Graikoi - Romaioi

- r. 146 př. Kr. Řecko ztratilo svoji samostatnost – Římané nazývali obyvatelstvo Řecka Graeci a z tohoto jména odvodily své označení pro Řeky i ostatní evropské jazyky
- 11.5. 330 založení Nového Říma – Konstantinopole v bývalé dórské kolonii Byzantion
- 395 rozdělení Římské říše na východní a západní (476) – Křesťanství jediné náboženství imperia
- 1054 schizma církve na římsko-katolickou a východní – ortodoxní (Křižácká tažení – Partes Orientes) - 1204

Dědictví Byzance a zformování novořeckého národa

- **Patriarchát** a aristokracie **Fanariotů** se staví proti vzniku národního řeckého státu jelikož usilují o záchranu řecko-byzantského státního útvaru a sní o přeměnu osmanské říše v turecko-řecké impérium
- Zrod jazykové otázky, tzv. **dualismus**. Klérus a fanariotská aristokracie používají archaickou podobu jazyka jako jeden z výrazů udržení kontinuity se slavnou minulostí (*progonolatria*)
- Korais a jeho snaha o střední cestu
- Specifičnost řeckého národního hnutí: antické národní dědictví se díky humanismu stalo evropským kulturním dědictvím.
- Vznik filhellenismu